

สารบัญ

บทที่	เรื่อง	หน้า
1	บทนำ	1
	วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์	1
	ความสำคัญของแผนที่ที่มีต่อนักภูมิศาสตร์	8
	ความสำคัญของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์	8
	ความสำคัญของวัฒนธรรม	18
	งานที่เกี่ยวข้องกับนักภูมิศาสตร์	21
2	มนุษย์และชาติพันธุ์	23
	การแบ่งชาติพันธุ์มนุษย์	23
	เผ่าพันธุ์ประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกา	24
	เผ่าพันธุ์ประชากรในประเทศสหภาพอัฟริกาใต้	40
	เผ่าพันธุ์ประชากรในดินแดนลาตินอเมริกา	43
3	ประชากรและวัฒนธรรม	47
	ประชากรโลกในยุคเก็บของป่าล่าสัตว์	48
	ประชากรโลกในยุคปฏิวัติการเกษตร	50
	การเปลี่ยนแปลงประชากรในสังคมก่อนยุคอุตสาหกรรม	62
	ประชากรโลกในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 - 19	69
	การเปลี่ยนแปลงประชากร	77

บทที่	เรื่อง	หน้า
	สถานการณ์ประชากรโลกในปัจจุบัน	78
4	การย้ายถิ่นฐานของมนุษย์	93
	สาเหตุของการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์	94
	การอพยพก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 20	95
	ทฤษฎีการย้ายถิ่นของมนุษย์	114
	แนวโน้มการย้ายถิ่นของมนุษย์ในปัจจุบัน	126
5	ภาษาและการสื่อสารของมนุษย์	135
	ความหมายของคำว่า ภาษา	136
	เขตภาษาของโลก	138
	ตระกูลภาษา	140
	ภาษาที่สำคัญในตระกูลอินโดยูโรเปียน	148
	ภาษาตระกูลจีน - ทิเบต	153
	ภาษาตระกูลเอเชียกลุ่มอื่น ๆ	156
	ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับความแตกต่างทางด้านภาษา	157
	วิธีการสื่อสารของมนุษย์	163
6	ศาสนา	171
	การแจกกระจายของศาสนา	171
	บทบาทของศาสนาที่มีต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของมนุษย์	184
	สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา	184
	สถาปัตยกรรมทางศาสนา	188

บทที่	เรื่อง	หน้า
	ศาสนากับการประกอบพิธีกรรมและข้อห้ามในสังคม	190
	ความขัดแย้งระหว่างศาสนา	192
7	สังคมเกษตรกรรม	195
	ความนำ	195
	การแบ่งกลุ่มประเทศตามฐานะทางเศรษฐกิจ	199
	วิวัฒนาการด้านการเกษตร	203
	การจำแนกเขตเกษตร	206
	รูปแบบการเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา	207
	การเกษตรเพื่อการค้า	213
	รูปแบบของการเกษตรเพื่อการค้า	217
8	สังคมอุตสาหกรรม	233
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาอุตสาหกรรม	233
	อุตสาหกรรมโรงงาน	236
	เขตอุตสาหกรรมสำคัญของโลก	239
	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอุตสาหกรรมโรงงาน	250
	การบริการ	253
9	การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์	255
	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐาน	255
	การตั้งถิ่นฐานแบบชนบท	257
	การตั้งถิ่นฐานแบบเมือง	259

บทที่	เรื่อง	หน้า
	เมืองในสังคมอุตสาหกรรม	262
	การแจกกระจายของเมืองสำคัญในโลก	263
	การเปรียบเทียบขนาดของเมืองในแต่ละประเทศ	266
	เมืองในฐานะที่เป็นย่านกลาง	270
10	การปกครองของมนุษย์	283
	วิวัฒนาการทางการปกครองของมนุษย์	283
	รัฐ	289
	แรงรวมเข้าสู่ศูนย์กลาง	293
	พรมแดนของประเทศ	294
	รูปร่างของประเทศ	296
	ขนาดของประเทศ	299
	ทฤษฎีที่ว่าด้วยความสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ตั้ง	299

สารบัญภาพ

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
1	1.1	ภาพแสดงการคำนวณเส้นรอบวงของโลกของอีราสโทธีเนส	2
	1.2	แผนที่ของปโตเลมี	4
	1.3	แผนที่แสดงเส้นทางเดินเรือสำคัญในยุคแห่งการสำรวจทางทะเล	6
	1.4	ภาพแสดงการถมทะเลของชาวดัช	13
	1.5	แผนที่แสดงพื้นที่ที่ได้มาจากการถมทะเลของเนเธอร์แลนด์	14
	1.6	แผนที่แสดงที่ตั้งของเมืองท่าสิงคโปร์	15
	1.7	ภาพการกำหนดเส้นเมริเดียนลงบนแผนที่	16
	1.8	เส้นเขตวันสากล	17
2	2.1	แผนที่แสดงการแจกกระจายของเผ่าพันธุ์ตามถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์	28
	2.2	ชนเผ่าอัฟริกัน (พวกโดโคทอาศัยอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอูกันดา)	30
	2.3	ชนเผ่าอเมริกันเดียน (เผ่านาวาโจในรัฐออริโซน่า)	30
	2.4	ชนเผ่าเอเชีย (พวกทิเบต)	31
	2.5	ชนเผ่าออสเตรเลีย (พวกแอบอริยีน)	31
	2.6	ชนเผ่ายุโรปีเยน (พวกฝรั่งเศส)	32
	2.7	ชนเผ่าอินเดียนในประเทศอินเดีย	32
	2.8	ชนเผ่าเมลานีเซียนในหมู่เกาะโทรโบรอัน	33
	2.9	ชนเผ่าไมโครนีเซียนในหมู่เกาะกิลเบิร์ต	33
	2.10	ชนเผ่าโพลินีเซียน (พวกเมารีในนิวซีแลนด์)	34
	2.11	แผนที่แสดงการแจกกระจายของเขตสงวนของพวกอินเดียนในประเทศสหรัฐอเมริกา	39

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
	2.12	ภาพรถไฟของพวกผิวสีในสหภาพอัฟริกาใต้	43
	2.13	แผนที่แสดงการแจกกระจายของเผ่าพันธุ์ประชากร ในดินแดนลาตินอเมริกา	45
3	3.1	กราฟแสดงจำนวนประชากรโลกตั้งแต่ 100,000 ปีล่วงมาแล้ว	47
	3.2	แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่ของชนเผ่าที่ยังชีพด้วยการเก็บของป่าล่าสัตว์	48
	3.3	แผนที่แสดงศูนย์กำเนิดทางการเกษตร	52
	3.4	แผนที่แสดงพื้นที่เกษตรในยุคแรกของดินแดนเมโสโปเตเมีย	54
	3.5	กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงอัตราเกิดและอัตราตาย ในช่วงปฏิบัติการเกษตร	57
	3.6	กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงอัตราเกิดและอัตราตายของ บางประเทศในยุโรป	70
	3.7	แผนภูมิแสดงสาเหตุที่ทำให้อัตราตายของชาวยุโรปลดลง ภายหลังปี ค.ศ. 1750	71
	3.8	แบบจำลองแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร	78
	3.9	ปิรามิดประชากรแบบขยาย	83
	3.10	ปิรามิดประชากรจีนเปรียบเทียบระหว่างปี ค.ศ. 1980 กับ ปี ค.ศ. 2015	84
4	4.1	แผนที่แสดงประเทศที่มีการลี้ภัยของประชากรมากที่สุดในปัจจุบัน	96
	4.2	แผนที่แสดงถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวเมืองลินคอล์นในปี ค.ศ. 1332	98
	4.3	กราฟแสดงจำนวนผู้อพยพเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา	106
	4.4	แผนที่แสดงเส้นทางอพยพของชาวนอร์เวย์	108

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
	4.5	แผนที่แสดงประวัติศาสตร์การอพยพครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศจีน	110
	4.6	กราฟแสดงอาชีพของชาวจีนในดินแดนเอเชียอาคเนย์	110
	4.7	แผนที่แสดงเส้นทางการค้าทาสและถิ่นฐานดั้งเดิมของทาสอัฟริกัน	114
	4.8	กราฟแสดงการแปรผันของจำนวนผู้อพยพเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้น	116
	4.9	ภาพแสดงการอพยพจากเมือง c เข้าสู่เมือง a และเมือง b	118
	4.10	ภาพแสดงแบบจำลองการย้ายถิ่นของเอเวอร์เรท ลี	122
	4.11	ภาพแสดงแบบจำลองการย้ายถิ่นของเซลินสกี	125
	4.12	แผนที่แสดงรัฐทั้ง 15 ที่เป็นจุดดึงดูดใจการอพยพระหว่าง ปี ค.ศ.1970 - 1978	127
	4.14	แผนที่แสดงเส้นทางการอพยพแรงงานต่างชาติเข้าไปในทวีปยุโรป	132
5	5.1	แผนที่แสดงเขตภาษาสำคัญของโลก	140
	5.2	แผนภูมิแสดงภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียน	142
	5.3	แผนที่แสดงถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวเคอแกน	143
	5.4	แผนที่แสดงถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวแองเงิล จูทส์และแซกซอน	149
	5.5	แผนที่แสดงเขตภาษาสำคัญของเอเชียใต้	152
	5.6	แผนที่แสดงดินแดนที่ประชากรใช้ภาษาตระกูลชีโน - ทิเบตัน	154
	5.7	อักษรภาษาจีน	155
	5.8	แผนที่แสดงสถานที่สำคัญบางแห่งในประเทศจามไก	160
	5.9	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของ ประเทศต่าง ๆ กับความแตกต่างทางด้านภาษา	163
	5.10	ขนาดของประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซียเมื่อแสดงในแผนที่ ที่ใช้เส้นโครงแผนที่ต่างชนิด	166

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
	5.11	แผนที่แสดงขนาดของประเทศเยอรมนีในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1	167
6	6.1	แผนที่แสดงการแจกกระจายของศาสนาสำคัญของโลก	173
	6.2	แผนที่แสดงการแจกกระจายของคริสต์ศาสนาในยุโรป	176
	6.3	แผนที่แสดงการแจกกระจายของศาสนาอิสลาม	177
	6.4	แผนที่แสดงการแพร่ขยายของศาสนาอิสลาม	179
	6.5	แผนที่แสดงการแจกกระจายของประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ	180
	6.6	ไดอะแกรมแสดงการแจกกระจายถิ่นที่อยู่ของประชากรที่นับถือศาสนาฮินดู	183
	6.7	แผนที่การแจกกระจายของชาวซิกข์ในอินเดีย	183
	6.8	แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู	185
	6.9	แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาพุทธ	186
	6.10	แผนที่แสดงเส้นทางจาริกแสวงบุญในนคร เมกกะ	187
	6.11	ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงสถาปัตยกรรมทางศาสนา	189
	6.12	แผนที่แสดงการแจกกระจายของสุกรของโลก	191
7	7.1	แผนที่แสดงการแจกกระจายของตลาดเงินหลักและตลาดเงินรอง	197
	7.2	แผนภาพแสดงรายได้ประชาชาติในปี ค.ศ. 1980	200
	7.3	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของประเทศกับเปอร์เซ็นต์แรงงานในภาคเกษตรกรรม	202
	7.4	แผนที่แสดงศูนย์กำเนิดทางการเกษตรและการแพร่กระจายของเทคโนโลยีในการเพาะปลูก	206

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
	7.5	แผนที่แสดงเขตเกษตรของโลก	208
	7.6	แผนที่แสดงการเคลื่อนย้ายของชนเผ่าเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ในแอฟริกา	212
	7.7	แบบจำลองของวอน ทู เนน	217
8	8.1	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมั่งคั่งของประเทศกับ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร	234
	8.2	แผนที่แสดงการแจกกระจายของโรงงานบรรจุน้ำขวดของเครื่องดื่ม โคคา-โคล่าในสหรัฐอเมริกา	238
	8.3	แผนที่แสดงเขตอุตสาหกรรมของโลก	239
	8.4	แผนที่แสดงเขตอุตสาหกรรมของอเมริกาเหนือ	242
	8.5	แผนที่แสดงเขตอุตสาหกรรมของยุโรป	243
	8.6	แผนที่แสดงเขตอุตสาหกรรมของสหภาพโซเวียตรัสเซีย	246
	8.7	กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงการส่งออกของประเทศไทย	249
	8.8	แผนที่แสดงเขตอุตสาหกรรมของประเทศไทย	250
9	9.1	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานแบบกระจุก	258
	9.2	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย	259
	9.3	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานในเมืองเออร์	260
	9.4	แผนที่แสดงการแจกกระจายของเมืองในยุคก่อนประวัติศาสตร์	261
	9.5	แผนที่แสดงการแจกกระจายของเมืองสำคัญของโลก	267
	9.6	ภาพแสดงย่านกลางขนาดใหญ่และย่านกลางลำดับรอง	272
	9.7	ภาพแสดงเขตบริการของย่านกลางที่มีรูปร่างหกเหลี่ยมเปรียบเทียบกับ ย่านกลางรูปวงกลม	273

บทที่	ภาพ	เรื่อง	หน้า
	9.8	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานแบบวงกลม	279
	9.9	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานแบบเส้นยาว	280
	9.10	ภาพแสดงการตั้งถิ่นฐานตามทฤษฎีหลายศูนย์กลาง	281
10	10.1	แผนที่แสดงอาณาเขตของพวกบอว์นี	285
	10.2	แผนที่แสดงอาณาเขตของประเทศสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ. 1800 - 1867	288
	10.3	แผนที่แสดงประเทศในอัฟริกาที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2	288
	10.4	กราฟแสดงประเทศที่เป็นเอกราชภายหลังปี ค.ศ. 1945	289
	10.5	แผนที่แสดงแผ่นดินแอนตาร์กติกาที่ถูกหลายประเทศยึดครอง	290
	10.6	แผนที่แสดงรัฐเลสวีก-โฮลสไตน์	291
	10.7	แผนที่แสดงสาธารณรัฐในประเทศยูโกสลาเวีย	294
	10.8	แผนที่แสดงประเทศในยุโรปที่แบ่งแยกออกจากกันโดยใช้ภาษา	295
	10.9	แผนที่แสดงลักษณะรูปร่างของรัฐแบบต่าง ๆ	297
	10.10	แผนที่แสดงเขตแกว่งตามทฤษฎีของแมคคินเดอร์	301
	10.11	แผนที่แสดงพื้นที่ในเขตอิทธิพลทางอากาศของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตรัสเซีย	303
	10.12	แผนที่แสดงประเทศที่มีอาวุธนิวเคลียร์	304
	10.13	แผนที่แสดงการแบ่งพื้นที่บนพื้นโลกตามทฤษฎีของโคเซน	305

สารบัญตาราง

บทที่	ตาราง	เรื่อง	หน้า
2	2.1	ตารางแสดงจำนวนประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นพวกผิวดำ	35
	2.2	ตารางแสดงการแจกกระจายของประชากรผิวดำในประเทศสหรัฐอเมริกา ในเขตชนบท เมืองและเขตรัฐต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1920-1980	36
	2.3	ตารางแสดงการแจกกระจายของประชากรเชื้อสายนิโกรที่อาศัยอยู่ในเมืองสำคัญบางเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา	37
	2.4	ตารางลักษณะประชากรในประเทศสหภาพอัฟริกาใต้	41
	2.5	ตารางแสดงเผ่าพันธุ์ประชากรของประเทศสำคัญบางประเทศในดินแดนลาตินอเมริกา	46
3	3.1	ตารางแสดงจำนวนประชากรในทวีปต่าง ๆ ในยุคไพล์สโตซีน	49
	3.2	ตารางแสดงพืชดั้งเดิมของแต่ละภูมิภาคของโลก	53
	3.3	ตารางแสดงจำนวนประชากรโลกในปี ค.ศ. 1750	60
	3.4	ตารางแสดงสาเหตุการตายของประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกาและเมืองนิวยอร์ก	73
	3.5	ตารางแสดงจำนวนประชากรโลก	85
4	4.1	ตารางแสดงจำนวนผู้อพยพเข้าสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ. 1821 - 1985	105
	4.2	ตารางแสดงจำนวนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์	111

บทที่	ตาราง	เรื่อง	หน้า
	4.3	ตารางแสดงการแปรผันระหว่างระยะทางกับจำนวนผู้อพยพ	115
	4.4	ตารางแสดงจำนวนแรงงานต่างชาติในประเทศสำคัญบางประเทศ	131
5	5.1	ตารางแสดงภาษาที่สำคัญของโลก	139
	5.2	ตารางแสดงตระกูลภาษาสำคัญและภาษาที่มีผู้ใช้เกิน 5 ล้านคน	144
6	6.1	ตารางแสดงจำนวนผู้นับถือศาสนาสำคัญของโลก	174
	6.2	ตารางแสดงวรรณกรรมสำคัญและอาชีพของคนในแต่ละวรรณกรรม ของศาสนาฮินดู	181
7	7.1	ตารางแสดงสถิติทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก	225
8	8.1	ตารางเปรียบเทียบปริมาณการวัตถุดิบสังเ้าของประเทศอุตสาหกรรม สำคัญ	248
	8.2	ตารางแสดงยอดจำหน่ายของบริษัทข้ามชาติ (1986)	251
	8.3	ตารางแสดงตำแหน่งงานว่างในประเทศสหรัฐอเมริกา (1990)	252
9	9.1	ตารางแสดงประชากรในเมืองใหญ่ 10 อันดับแรกของโลกใน ปี ค.ศ.1950 1985 และการคาดคะเนในปี ค.ศ.2035	264
	9.2	ตารางแสดงขนาดของประชากรในเมืองต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1970 และปีค.ศ.1980 ตามกฎการจัดอันดับของเมือง	266
	9.3	ตารางแสดงจำนวนประชากรประเดิมของสินค้าและบริการต่างชนิด	268

บทที่	ตาราง	เรื่อง	หน้า
-------	-------	--------	------

10	10.1	ตารางแสดงเชื้อชาติของประชากรในประเทศไทยโกสลาเวีย	293
----	------	--	-----

บรรณานุกรม			307
------------	--	--	-----

